

Výročí Plzně a plzeňských osobností 2021

18.9.2020

Knihovna města Plzně - Oddělení informačních služeb a studovna

Knihovna Plzeň

Plzeňská výročí 2021 – výběr

976	První písemná zpráva o hradu Plzni (Starý Plzenec) v kronice biskupa Thietmara Merseburského.	1045
1406	Plzeňský měšťan Vít (malíř) nechal postavit na své vinici kostel sv. Mikuláše.	615
1411	Nejstarší zmínka o zvonu pro věž farního kostela v Plzni (zvon Vorel).	610
1411, říjen	Česky psaný list Jana Husa určený plzeňským měšťanům, kteří se stavěli proti přijetí reformních myšlenek.	610
1421, 14.2.	První husitské obléhání Plzně vedené samotným Janem Žižkou.	600
1461, 28.3.	Zpráva o založení Velkého boleveckého rybníka, počátek budování bolevecké rybníční soustavy.	560
1466, 5.6.	Papež Pavel II. odměnil plzeňskou loajalitu vůči církvi polepšením městského erbu o dva zlaté klíče v poli stříbrném a polovinu černého orla se zbrojnošem v poli zlatém.	555
1471	Plzeň odmítla volbu Vladislava Jagellonského za českého krále, podpořila uherského krále Matyáše Korvína.	550
1476, 28.4.	Vytištění církevního spisu Statuta synodalia Arnesti, prvního přesně datovaného plzeňského prvotisku a podle posledních výzkumů i první české tištěné knihy.	545
1481, 13.4.	Král Vladislav II. potvrdil Plzni všechna privilegia, zvláště Zlatou bulu císaře Zikmunda.	540
1506	Plzeňský tiskař Mikuláš Bakalář vydal české zpracování listu italského mořeplavce Ameriga Vespucciho Spis o nových zemích a novém světě – první známá česká reakce na objevení Ameriky.	515
1546, 27.6.	Nejstarší (nepřímá) zpráva o existenci pošty v Plzni.	475
1591	Zahájena stavba nové renesanční budovy městské školy při kostele sv. Bartoloměje.	430

1606	Císař Rudolf II. koupil a dal přestavět dva domy vedle radnice (dnes Císařský dům).	415
1631	Nejstarší dochované plzeňské rychtářské právo (odznak moci rychtáře).	390
1681	Vztyčen morový sloup na náměstí (sochař Kristián Widemann).	340
1696 - 1698	Stavitel Jakub Auguston ml. přestavěl průčelí svého domu (dům Gerlachovský) v barokním slohu, je to jeho nejstarší práce v Plzni.	325
1726	Zbourány krámky kolem kostela sv. Bartoloměje na náměstí, místo nich postavena hřbitovní zeď a kostnice.	295
1746	Přestavbou kaple vznikl kostelík U Ježíška (stavitel Matěj Ondřej Kondel).	275
1776, 25.10.	Dvorským dekretem bylo zřízeno v Plzni gymnázium (bývalý dominikánský klášter, dnes budova SVK PK).	245
1791	Taneční mistr Josef Kavka založil v Plzni druhou půjčovnu knih (první založena 1787), půjčoval i knihy české.	230
1826, 5.10.	Dokončena stavba empírové budovy kasáren pro 35. pěší pluk (sady Pětatřicátníků).	195
1856	Mezi Roudnou a Bolevcem byl zřízen židovský hřbitov.	165
1856, 6.3.	Uveden do provozu parní válcový mlýn Františka Hýry s prvním továrním komínem ve městě (Prokopova ul.).	165
1861, 28.7.	Odhalen pomník Martina Kopeckého (sochař Antonín Wildt).	160
1861, 14.10.	Příjezdem první lokomotivy nazvané Pilsen byla otevřena železniční trať Plzeň – Furth im Wald.	160
1871, 9.9.	V Plzni se konala poslední veřejná poprava v Rakousku – Uhersku (loupežný vrah Jan Janeček).	150
1871, 23.9.	Plzeňská reálka byla zásluhou Františka Částka přeměněna v české reálné gymnázium (Veleslavínova ul.).	150
1876, 19.7.	Dokončena železniční trať Plzeň – Klatovy.	145

1876, konec roku	Zahájila činnost Obecná knihovna města Plzně.	145
1881	První elektrické osvětlení v Měšťanském pivovaře obloukovými lampami Františka Křížíka.	140
1881, prosinec	František Křížík zřídil v ulici U zvonu dílny pro výrobu obloukových lamp.	140
1886	Zřízena česká dvoutřídní obchodní škola – pozdější Obchodní akademie (dnes náměstí TGM).	135
1886, 8.5.	Ustavující valná hromada spolku Česká jednota paní a dívek v Plzni.	135
1896, 9.2.	Slavnostním cvičením byl zahájen provoz novostavby sokolovny Na Obcizně (Štruncovy sady).	125
1901	Založen spolek IRIS – kroužek přátel přírody.	120
1901, 28.2.	Ustavena Plzeňská fotbalová župa.	120
1901, 19.5.	Odbor Klubu českých turistů v Plzni slavnostně otevřel rozhlednu na Krkavci – první rozhledna v Plzni.	120
1901, 25.5.	Ustavena Dělnická tělocvičná jednota.	120
1901, 12.8.	Založen Pěvecký spolek Hřímálý.	120
1901, 1.10.	Lidová čítárna města Plzně v Otakarových sadech byla otevřena pro veřejnost (1916 připojena k městské knihovně).	120
1901, 24.10.	Ustaven Pěvecký spolek Smetana Plzeň.	120
1901, 28.10.	V Plzni poprvé vystoupila Česká filharmonie.	120
1901, 29.12.	Měšťanská beseda otevřela novostavbu vlastní budovy v Kopeckého sadech (návrh Alois Čenský, stavitel František Kotek).	120
1906, 10. 5.	Obchodní a živnostenská komora Plzeň získala vlastní budovu postavenou podle návrhu architektů Františka Beneše a Viktorina Šulce (sady Pětatřicátníků).	115

1906, 17.7.	Ustaven Osvětový svaz – první předseda František Lukavský.	115
1906, 17.8.	Založena II. státní česká reálka na Pražském předměstí podle návrhů architektů Antonína Balšánka, Ferdinanda Havlíčka a Rudolfa Kříženeckého (Mikulášské náměstí).	115
1906, 15.12.	Otevřen nový betonový most přes Úslavu (Rokycanská ul.).	115
1911	Ustaven Český SKI klub v Plzni.	110
1911, 21.5.	Založeny Závody pro průmysl tiskařský (Hankova ul.).	110
1911, 29.5.	Ustaven výbor Společnosti pro národopis a ochranu památek v Plzni (předseda Antonín Kostinec, členové Fridolín Macháček, Ladislav Lábek, Karel Klostermann aj.).	110
1911, 2.7.	Založen Veslařský klub Plzeň.	110
1911, 22.10.	Vysvěcen kostel sv. Jana Nepomuckého postavený podle návrhů architektů Jana Svobody a Františka Stalmachera (Klatovská tř.).	110
1921, 1.1.	Založena Divadelní scéna Thálie (ochotnický spolek).	100
1921, 15.2.	Sčítání lidu – 88 416 obyvatel.	100
1921, 2.10.	President T. G. Masaryk se zúčastnil položení základního kamene Masarykovy školy na Pražském předměstí (Jiráskovo náměstí).	100
1926, 1.5.	Položen základní kámen rozhledny na vrchu Chlum (chata pojmenovaná po L. Pikovi a do třetiny vystavěná rozhledna byly slavnostně otevřeny 1.8.), rozhledna dokončena 1929.	95
1926, 2.5.	Premiéra loutky Hurvínka – na jevišti Loutkového divadla feriálních osad.	95
1926, 16.5.	Dokončeno krematorium na Ústředním hřbitově (architekti Hanuš Zápal a Václav Menci).	95
1926, 11.7.	Odhalení pomníku J. K. Tylovi u městského divadla (sochař Vojtěch Šíp).	95
1926, 1.9.	V nové budově Státního reálného gymnázia začala výuka (roh	95

	Klatovské a Stehlíkovy ul.).	
1926, 2.9.	Založena zoologická zahrada Iris na břehu řeky Radbuzy v Doudlevcích.	95
1931	Otevřen první bufet – automat Minuta (Denisovo nábreží).	90
1931, 12.10.	Otevření první části novostavby městských lázní s krytým bazénem (Denisovo nábreží).	90
1936, 6.6.	Otevřen nový stadion Sokola Plzeň I. v Pecháčkových (Štruncových) sadech.	85
1936, 29.11.	Slavnostní otevření budovy Korandova sboru (architekt Jaroslav Fišer).	85
1941, 9.4.	První plzeňské trolejbusy vyjely na trasu Městské lázně – Doubravka.	80
1946, [16.] 2.	Vznikl Plzeňský rozhlasový orchestr (od roku 1998 Plzeňská filharmonie).	75
1956	Založeno arboretum Sofronka (dendrolog Karel Kaňák).	65
1956, 7.9.	Kolaudace funkcionalistické budovy Československého rozhlasu Plzeň na náměstí Míru (postavena jako první speciální rozhlasové studio v Československu).	65
1961, 8.5.	Otevřen Lochotínský amfiteátr (stavba podle návrhu architekta Františka Sommera definitivně ukončena v roce 1963) – největší přírodní amfiteátr v ČR.	60
1961, 1.6.	Otevřena botanická zahrada (Lochotín, v r. 1981 sloučena se ZOO Plzeň).	60
1961, 1.9.	Zahájila činnost Státní konzervatoř v Plzni.	60
1966, 25.6. – 17.7.	Na plzeňském výstavišti proběhl první ročník celostátní výstavy gastronomie EX PLZEŇ 66.	55
1966, 14.10.	Byl otevřen klub mládeže Dominik (významné centrum kulturního dění pro plzeňskou mládež).	55

1976, 15.12.	Otevřen Dům techniky ČSVTS (sady Pětatřicátníků).	45
1981, 2. – 5.7.	Poprvé se v Plzni konalo finále hudebního festivalu Porta.	40
1986, 17.1.	Otevřen Dům kultury ROH (projekt Jaroslava Hollera, Miloslava Hrubce a Pavla Němečka) na Moskevské (Americké) tř.	35
1986, 1.9.	Otevřen krytý plavecký bazén v Plzni-Slovanech (ve své době největší krytý bazén v ČSSR).	35
1991, 3.9.	Otevření prvního soukromého gymnázia F. Křížíka.	30
1991, 28.9.	Ustavena Západočeská univerzita se sídlem v Plzni.	30
1991, 23.10.	Ustavující schůze Spolku za starou Plzeň (první předseda Jiří Kovařík)	30
1991, 29.11.	Zahájeno vysílání Rádía FM Plus.	30
1996, 29.2.	Otevřeno SOS centrum pro lidi v obtížných životních situacích (Prokopova ul.)	25
1996. 4.6.	První bibliobus KMP	25
1996, 30.8.	Položen základní kámen továrny japonské firmy Matshushita na televizory Panasonic (Borská pole).	25
1996, 31.10. – 24.11.	Konal se první ročník výtvarné soutěže Mezinárodní bienále kresby.	25
2001, 31.1.	Otevřena specializovaná expozice Akva-tera (Palackého náměstí).	20
2001, 7.9.	ZČU otevřela novou budovu Technicko-ekonomické knihovny ve vysokoškolském areálu Bory.	20
2001, 17.11.	Poprvé udělena Cena Bohumila Polana (první laureát básník Josef Hrubý).	20

Výročí plzeňských osobností – 2021 (výběr)

Pekk, Jan + zemř. ca 1531 Plzeň Knihtiskař.	+490
Stehlík, Kašpar Ladislav *1571 Plzeň/ +1613 Plzeň Matematik, astronom, humanista, autor a vydavatel kalendářů.	*450
Cingroš, Jan *1841 Plzeň/ +1906 Plzeň Kameník, zakladatel a majitel kamenické firmy.	*180 +115

LEDEN

Resl, Vladimír *3.1.1941 Plzeň Lékař, vysokoškolský pedagog, emeritní přednosta Dermatovenerologické kliniky Fakultní nemocnice Plzeň.	*80
Švanda ze Semčic, Pavel *27.11.1825 Praha/ +5.1.1891 Brno Dramaturg, režisér, divadelní ředitel, kritik, novinář. (odlišné datum narození 28.10.1825)	+130
Bokůvková, Vlasta *6.1.1931 Plzeň Muzikoložka, vysokoškolská pedagožka, publicistka.	*90
Jirásek, Bohumil *15.1.1931 Pavlíkov Vysokoškolský pedagog, literární historik, spisovatel.	*90
Zábranská, Marie *16.1.1941 Plzeň Výtvarnice, malířka, medailérka, ilustrátorka.	*80
Křížík, František *8.7.1847 Plánice/ +22.1.1941 Stádlec Elektrotechnik, vynálezce.	+80
Bubla, Karel *24.9.1873 Strakonice/ +22.1.1951 Strakonice Stavitel, architekt.	+70

Hucl, Ivo *29.1.1961 Plzeň Básník, výtvarník, režisér, scenárista.	*60
Raichl, Pravomil *31.1.1921 Skůry/ +25.2.2002 Plzeň Voják, odbojář, politický vězeň, protifašistický bojovník.	*100

ÚNOR

Nebeský, Pavel *6.2.1861 Praha/ +18.2.1913 Plzeň Novinář, dramaturg, herec, překladatel, knihovník – správce Městské knihovny v Plzni.	*160
Psutka, Josef *20.2.1951 Kybernetik, vysokoškolský pedagog.	*70
Janusová, Jana *26.2.1941 Plzeň/ +18.5.1998 Plzeň Historička, vysokoškolská pedagožka, spisovatelka.	*80
Bezděk, Jiří *26.2.1961 Červený Hrádek Hudební skladatel, teoretik, pedagog, publicista.	*60

BŘEZEN

Baum, Oskar *21.1.1883 Plzeň/ +1.3.1941 Praha Spisovatel, hudební kritik.	+80
Schiebl, Ignác *8.5.1823 Plzeň/ +2.3.1901 Plzeň Novinář, knihtiskař.	+120
Čadík, Jindřich *10.3.1891 Stračov/ +1.1.1979 Plzeň Archeolog, muzeolog, historik umění, vysokoškolský pedagog, ředitel Uměleckoprůmyslového muzea v Plzni.	*130
Smetana, Josef František *11.3.1801 Svinišťany/ +18.2.1861 Plzeň Středoškolský profesor, premonstrát, národní buditel.	*220 +160
Cortés, Rudolf *15.3.1921 Plzeň/ +12.12.1986 Krásná Lípa Zpěvák. (odlišné datum narození 14.3., 16.3.1921)	*100 +35

Němejc, Augustin *15.3.1861 Nepomuk/ +16.8.1938 Plzeň Malíř, pedagog.	*160
Hruška, Martin *19.10.1815 Starý Plzenec/ +18.3.1871 Plzeň Archivář, autor Knihy pamětní královského krajského města Plzně od roku 775 až 1870.	+150
Kohout, Jan *29.3.1961 Plzeň Diplomat, velvyslanec, evropský korespondent, ministr zahraničních věcí, politik.	*60
Roučka, Eva *31.3.1951 Plzeň Výtvarnice, keramička, sochařka.	*70

DUBEN

Brož, Eduard *19.4.1854 Radimovice/ +5.4.1921 Plzeň Umělecký řezbář. (odlišné datum úmrtí 3.4.1921)	+100
Černý, Ladislav *13.4.1891 Plzeň/ +13.7.1975 Dobříš Violista, vysokoškolský pedagog, zakladatel Pražského kvarteta.	*130
Urbanová, Eva *20.4.1961 Slaný Operní pěvkyně.	*60
Kožmínová, Amálie *11.7.1876 Plzeň/ +24.4.1951 Praha Pedagožka, etnografka, spisovatelka.	+70 *145

KVĚTEN

Král, Václav *2.5.1891 Plzeň/ +24.10.1942 Rakousko Odbojář, policejní inspektor.	*130
Šíp, Vojtěch *10.6.1885 Plzeň/ +3.5.1931 Plzeň Sochař.	+90
Šedo, Ila *5.5.1951 Mariánské Lázně Knihovník.	*70

Skala, Václav *11.5.1951 Plzeň Vysokoškolský pedagog.	*70
Štixová, Eva *13.5.1941 Plzeň Předsedkyně Židovské obce v Plzni.	*80
Vostracký, Zdeněk *15.5.1941 Plzeň Elektrotechnik, vysokoškolský pedagog, emeritní rektor Západočeské univerzity v Plzni.	*80
Pospíšil, Josef *19.5.1951 Šťáhlavy Hudební redaktor, moderátor, producent, skladatel, kapelník.	*60
Novotný, Zdeněk *22.5.1951 Plzeň Gynekolog, vysokoškolský pedagog, přednosta Gynekologicko-porodnické kliniky Fakultní nemocnice Plzeň.	*60

ČERVEN

Khün, Jan Benjamin *1709 Německo/ +1.6.1761 Plzeň Knihař, knihkupec.	+260
Hecht, Michal *1.6.1961 Plzeň Mim, režisér, pedagog.	*60
Novák, Ludvík *6.6.1901 Kladno/ +16.8.1967 Plzeň Loutkář.	*120
Čipera, Josef *17.3.1850 Rakovník/ +9.6.1911 Plzeň Středoškolský profesor, politik.	+110
Srbová, Anna *9.6.1941 Plzeň Charitativní pracovnice.	*80
Zikmund, Miroslav *10.6.1931 Plzeň/ +1.12.2004 Plzeň Malíř, restaurátor.	*90
Waska, Karel *10.6.1951 Plzeň Archivář, historik, vysokoškolský pedagog.	*70

Fiala, Jiří *18.6.1951 Plzeň Loukoherec, režisér.	*70
--	------------

ČERVENEC

Auguston, Jakub *1630 Itálie/ +2.7.1701 Plzeň Stavitel, architekt.	+320
Jandová, Slavěna *2.7.1941 Plzeň Výtvarnice, vysokoškolská pedagožka.	*80
Musil, Jan *2.7.1941 Plzeň Právník, soudce, vysokoškolský pedagog.	*80
Průcha, Richard *8.7.1921 Plzeň/ +25.2.2017 Politický vězeň.	*100
Lodr, Jiří *11.7.1961 Plzeň Ředitel Diecézní charity Plzeň.	*60
Liška, Antonín *14.7.1911 Hromnice/ +3.12.1998 Plzeň Voják, letec, spisovatel. (odlišné datum úmrtí 2.12.1998)	*110
Polan, Bohumil *18.11.1887 Plzeň/ +25.7.1971 Plzeň Knihovník, básník, esejista, divadelní a literární kritik, ředitel Knihovny města Plzně.	+50
Racek, Jaroslav *25.7.1951 Plzeň Lékař, vysokoškolský pedagog, vedoucí Ústavu klinické biochemie a hematologie Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Plzni a Fakultní nemocnice Plzeň.	*70
Škorpil, Josef *28.7.1851 Vysoké Mýto/ +15.3.1931 Plzeň Architekt, stavitel.	*170 +90
Jánský, Bohumír *30.7.1951 Plzeň Geograf, hydrolog, vysokoškolský pedagog, objevitel pramenů Amazonky.	*70

SRPEN

Plzák, Stanislav *13.11.1914 Plzeň/ +8.8.1941 Francie Vojenský letec, člen RAF. (odlišné datum úmrtí 6.8., 7.8.1941)	+80
Náhlík, Petr *10.8.1961 Plzeň Geodet, politik, poslanec.	*60
Judl, Stanislav *9.8.1951 Plzeň/ +12.2.1989 Praha Malíř, sochař. (odlišné datum úmrtí 21.1.1989)	*70
Blecha, Oldřich *4.4.1892 Plzeň/ +14.8.1951 Plzeň Hudební skladatel, klavírista, vydavatel a redaktor hudebního časopisu Za hudební výchovou.	+70
Topinková-Fořtová, Stanislava *20.8.1961 Plzeň Operetní a muzikálová pěvkyně, herečka.	*60

ZÁŘÍ

Suda, Stanislav *30.4.1865 Starý Plzenec/ +1.9.1931 Plzeň Hudební skladatel, pedagog.	+90
Groessl, Zdeněk *8.9.1941 Plzeň Sportovec, volejbalista, trenér, sportovní funkcionář.	*80
Meisl, Leo *10.9.1901 Plzeň/ +18.11.1944 Terezín Architekt.	*120
Schiebl, Jaroslav *13.9.1851 Plzeň/ +5.4.1933 Plzeň Spisovatel, novinář, překladatel, statistik.	*170
Soukup, Vilém *31.5.1914 Plzeň/ +15.9.1941 Vojenský letec.	+80
Patera, Václav *16.9.1891 Praha/ +25.2.1945 Drážďany Filolog, středoškolský pedagog, ředitel Masarykova českého státního reálného gymnázia v Plzni.	*130

Pecháčková, Marcela *19.9.1951 Plzeň Novinářka, redaktorka, spisovatelka.	*70
Gráb, Otto *22.9.1901 Plzeň/ +1968 Vojenský letec, člen RAF.	*120
Körper, Rudolf *30.9.1911 Plzeň/ +2000 Velká Británie Vojenský letec, protifašistický bojovník.	*110

ŘÍJEN

Suchý, Jiří *1.10.1931 Plzeň Herec, zpěvák, textař, skladatel, grafik, zakladatel divadla Semafor.	*90
Janouškovec, Pavel *6.10.1961 Plzeň Malíř, grafik, fotograf, designér.	*60
Buriánek, Miroslav *12.10.1951 Plzeň Rozhlasový režisér.	*70
Motyčka, Ota *13.10.1899 Plzeň/ +15.11.1971 Praha Divadelní, filmový a operetní herec.	+50
Petr, Miloslav *18.10.1911 Plzeň/ +29.1.1943 Francie Vojenský letec, člen RAF.	*110

LISTOPAD

Šilhavý, Jaroslav *3.11.1961 Plzeň Trenér, fotbalista, sportovec.	*60
Plachta, Jindřich *1.7.1899 Plzeň/ +6.11.1951 Praha Divadelní a filmový herec.	+70
Husník, Antonín *17.11.1921 Plzeň/ +29.3.2011 Plzeň Voják, politický vězeň, protifašistický bojovník.	*100
Prokop, Jan *19.11.1911 Plzeň/ +18.9.2004	*110

Vojenský letec, člen RAF, politický vězeň.	
Paleček, Václav *20.11.1901 Plzeň/ +23.3.1970 Spojené státy americké Politik, politický vězeň, diplomat, odbojář.	*120
Špillar, Karel *21.11.1871 Plzeň/ +7.4.1939 Praha Malíř, grafik, vysokoškolský pedagog.	*150

PROSINEC

Auer, Hanuš *1.12.1921 Plzeň Vojenský letec, člen RAF, protifašistický bojovník.	*100
Drncová, Ludmila *5.12.1951 Plzeň Historička, památkářka, v l. 2007-2010 ředitelka Národního památkového ústavu v Plzni.	*70
Strobach, Jiří *5.12.1961 Plzeň Politik, starosta.	*60
Mikolecký, Jindřich *1837 Josefov/ +17.12.1891 Plzeň Technik, manažer ve strojírenském průmyslu.	+130
Rosůlková, Marie *17.12.1901 Plzeň/ +15.5.1993 Praha Herečka.	*120
Procházka, Jaroslav *17.12.1921 Praha/ +5.6.2005 Plzeň Brigádní generál, legionář, politický vězeň.	*100
Wurscher, Josef *23.12.1751 Loza/ +24.3.1830 Plzeň Varhaník, hudební skladatel.	*270
Drhovský, Karel *26.12.1941 Temelín Zahradní architekt, památkář, v l. 1992-2004 ředitel Národního památkového ústavu v Plzni.	*80

Zpracovala Knihovna města Plzně – Oddělení informačních služeb a studovna

27.07.2020